GŁOS POMORSKI

Nr. 279 — Rok 3. (GAZETA POMORSKA) Numer pojedyńczy 30000 mk

Prenumerata miejscowa: Przy odbiorze w ekspedycji i w agenturach miejscowych miesięcznie **472.000** mk., przedpłata na poczcie z odnoszeniem do domu miesięcznie **484.000** mk. — pod opaską w Polsce i do Gdańska 540.000 mk., do Niemiec 720,000 mk. polskich lub ich wartość walutowa, do Francji 5,— frc., do Anglji 0,8 shilling, do Stanów Zjednoczonych 35 cents. W razie nieprzewidzianych wypadków jak strejki, przeszkody techniczne itd. prenumeratorzy nie mają prawa żądania niedostarczonych numerów, lub zwrotu prenumeraty. — Rękopisów nadesłanych nie zwraca się.

Rachunek bieżący: Bank Powiatowy, Grudziądz, Bank Związku Sp. Zarobk. Danziger Privat-Aktienbank Gdańsk i Grudziądz. — P. K. K. P. Grudziądz. — Konto czekowe Gdańsk nr. 2980. Konto pocztowe: Kasa Oszczędności Oddział w Poznaniu nr. 201193 Miejsce płatności wykonania: Grudziądz

Ogłoszenia z Polski: Wiersz wysokości milimetra **w dziale ogłoszeniowym** na stronie 8-łamowej 15.000 mk., **w dziale reklamowym** na stronie i 3-łamowej przed tekstem 75.000 mk., wśród tekstu 50.000, za tekstem 40000 mk., dla W. M. Gdańska obowiązują te same ceny, dla **Niemiec** dochodzi 150% nadwyżki, dla reszty zagranicy 200% nadwyżki, płatne w markach polskich lub ich wartości walutowej. Za tłómaczenia oblicza się 20% nadwyżki. — **Rachunki** są natychmiast płatne, w razie zwłoki dłuższej niż 72 godzin stosować będziemy ceny bieżące, skreślając wszelkie rabaty. — **Administracja nie przejmuje** odpowiedzialności za terminowe umieszczenia ogłoszeń

Dyrektor przyjmuje od godz. 10-tej do 11-tej przed południem
Redaktor Naczelny przyjmuje od godz 11-tej do 12-tej w południu

Redakcja i Administracja Groblowa 27/29. | **Grudziądz,** czwartek, dnia 6-go grudnia 1923. | Telefon nr. 50 i 51.

O ubezpieczenie na wypadek bezrobocia.

Sejm debatuje nad ustawą o zaopatrzeniu emerytalnem ministrów. Przemawia wicepremjer Korfanty p. Kozicki, p. Nowicki (Chrz. Dem.).

Warszawa, 4. 12. (Pat.) Sejm na 84 posiedzeniu debatował nad ustawą o **regulowaniu podatków pośrednich.**

Nastąpiło pierwsze czytanie projektu ustawy o zaopatrzeniu emerytalnem ministrów.

Przemawiał wicepremjer **Korfanty,** Kozicki (ZLN.) i **Nowicki (Chrześc. Dem.).**

Ustawę odesłano do Komisji skarbowej.

P. **Michalski** jako sprawozdawca komisji przemysłowo-handlowej przedłożył plenum szereg rezolucji, **dotyczących kryzysu w przemyśle włókienniczym.**

Mówca proponuje rezolucję: Sejm wzywa rząd do **jaknajszybszego przedłożenia projektu ustawy o ubezpieczeniu na wypadek bezrobocia.**

P. **Szczerkowski** (PPS.) jako sprawozdawca mniejszości komisji prosi o przyjęcie wniosku, wzywającego rząd do przeciwdziałania represjom, stosowanym przez przemysłowców względem robotników.

Z kolei zabrał głos p. **Wierzbicki** (ZLN.), który w bardzo długiem przemówieniu poruszył całokształt stosunków gospodarczych i finansowych państwa.

Wobec tego jednak, że posiedzenie Sejmu przeciągnie się daleko poza północ z uwagi na to,że Izba nie chcąc, aby w bieżącym tygodniu odbyło się jeszcze jedno posiedzenie, postanowiła wyczerpać na dzisiejszem posiedzeniu cały porządek dzienny, przeto dalszy ciąg sprawozdania może być nadesłany dopiero jutro.

W sprawie opału dla szkół.

Jeszcze w tym tygodniu będą asygnowane sumy na opał.

Warszawa, 4. 12. (Pat.) Sejmowa komisja oświatowa w pierwszym punkcie porządku dziennego przystąpiła do sprawozdania podkomisji, wybranej dla porozumienia się z ministrami skarbu oraz wyznań relig i ośw. publ. w związku z wnioskiem pp. **Ćwiekowskiego i Barańskiego w sprawie opału.**

Obecny na posiedzeniu przedstawiciel rządu wizytator p. Czerwiński oświadczył, że Ministerstwo Skarbu zawiadomiło Ministerstwo Oświaty, że potrzebne na ten cel sumy będą **jeszcze w tym tygodniu asygnowane i że na przyszłość będą uwzględniane przedewszystkiem kredyty na opał.**

Propaganda antyreligijna w Sowdepji.

Lwów, 4. 12. (Pat.) „Gazeta Lwoska" podaje następującą wiadomość z Moskwy: Wobec zbliżających się świąt Bożego Narodzenia **wystosował centralny komitet rosyjskiej partji komunistycznej** do wszystkich organizacji kulturalnych rozkaz natychmiastowego przystąpienia **do planowej i systematycznej propagandy antyreligijnej.**

Szczególną uwagę — brzmi okólnik — należy poświęcić badaniu oraz zbieraniu odpowiednich materjałów dla propagandy.

Naczelnem hasłem ma być **systematyczne wyeliminowanie z życia domowego pierwiastków religijnych oraz zastąpienia ich innymi pierwiastkami natury rewolucyjno-sowieckiej.**

Cała akcja antyreligijna ześrodkowana będzie tego roku jedynie w lokalach zamkniętych.

Prasa włoska zadowolona z proklamacji Mussolinego.

Nawiązanie stosunków z Rosją — początkiem odrodzenia polityki równowagi europejskiej?

Rzym, 4. 12. (Pat.) Proklamacja Mussoliniego w **sprawie Rosji** komentowana jest **przychylnie** przez wszystkie kluby parlamentarne. Socjaliści i komuniści aprobują zapowiedź możliwości uznania sowietów de jure, wzamian **za przywileje ekonomiczne,** jako akcję polityczną, leżącą w interesie obu krajów.

„Giusticia", organ socjalistów zjednoczonych pisze: Deklaracja Mussoliniego w sprawie stosunków włosko-rosyjskich jest **wyraźna i zadawalająca.**

Cała prasa podkreśla **konieczność nawiązania stosunków z Rosją,** zaznaczając, że stanowić to będzie **początek odrodzenia polityki równowagi europejskiej.**

Ojciec św. zwoła wielki Kongres w którym weźmie udział 2,000 biskupów.

Paryż, 4. 12. (Pat.) „Petit Parisien" donosi z Rzymu, iż podczas tajnego posiedzenia konsystorza w dniu 20 grudnia, **Ojciec św. ogłosi zwołanie na rok 1926 lub 1928 wielkiego kongresu, w którym udział ma wziąć przeszło 2000 biskupów.**

Rokowania w sprawie przywrócenia 10 godz. dnia pracy w przemyśle niemieckim

Berlin, 4. 12. (Pat.-P.R.) Według doniesień z Essen rokowania między przedstawicielami związków zawodowych oraz reprezentantami przemysłu **w sprawie przywrócenia 10-godzinnego dnia pracy zostały zachwiane** wobec oświadczenia przedstawicieli związku robotników metalowych, że muszą oni domagać się utrzymania 8-godzinnego dnia pracy.

Z tych samych powodów zostały **zachwiane rokowania,** podjęte w powyższej sprawie **z firmą Kruppa.**

Odrodzenie przemysłu w Nadrenji.

Paryż, 4. 12. (Pat.-P.R.) Stwierdzając **odrodzenie przemysłu w Nadrenji,** „Figaro" oblicza dochody uzyskane przez sprzymierzonych od chwili, kiedy kontrakty z poszczególnymi przemysłowcami weszły w życie, dziennie na **1.300.000—1.400.000.**

W Stanach Zjednoczonych znajduje się 46.49% światowego zapasu złota.

Nowy Jork, 4. 12. (Pat.) Pisma amerykańskie podają, **iż obecnie w Stanach Zjedn. znajduje się 4.168.091.621 dolarów w złocie, co stanowi 46.49 proc. światowego zapasu złota.**

Czy Filip Daudet był anarchistą?

Paryż, 3. 12. (PAT), Według informacji Havasa, w kołach rojalistycznych zaprzeczają wiadomości, jakoby **Filip Daudet był anarchistą,** zapewniają natomiast, że został on uprowadzony przez anarchistów, którzy usiłowali wywrzeć na nim presję moralną w swoich celach partyjnych.

Rada Ligi zbierze się 10 bm.

Paryż, 3. 12. (Pat.) Rada Ligi Narodów zbierze się tu dnia 10 bm. Na porządku dziennym znajduje się sprawa sanacji finansowej Węgier na podstawie przyznanej im pożyczki.

Opór przemysłowców w Ruhrze słabnie.

Düsseldorf, 2. 12. (Pat.) **Władze francusko-belgijskie zawarły układy z przedstawicielami przemysłu zagłębia, którzy reprezentują 65 proc. całego przemysłu kopalnianego.**

Zawarcie dalszych układów przewidziane jest w ciągu najbliższych tygodni.

Rocznica powstania listopadowego w Paryżu.

aPryż, 3. 12. (Pat.) Kolonja polska obchodziła uroczyście rocznicę powstania 1830 roku.

Giełda pieniężna

z dnia 5 grudnia

Złoty polski	550.000
Marka niemiecka	0.00000
Dolary Stanów Zjedn.	3.490.000
Franki francuskie	187.000
„ belgijskie	162.000
„ szwajcarskie	610.000
Funt szterling ang.	15.200 000
Liry włoskie	150.000
Guldeny holenderskie	1.320.000
Korony szweckie	914.000
Korony duńskie	625.000
Korony norweskie	518.000
Korony czeskie	100 000

Czy pozwolone jest posiadanie obcych walut?

Grudziądz, 5 grudnia.

Do władz rządowych i Izb ustawodawczych stałe wpływają zażalenia, na nieprawną konfiskatę u osób poszczególnych obcych walut.

Dużą winę w tym wypadku ponosi ministerstwo skarbu, którego zmieniające się w tym względzie **rozporządzenia** były powodem bardzo częstych nieporozumień.

Zdarzyło się niejednokrotnie, że administracyjne władze wykonawcze popełniały **błędy przez niewłaściwe komentowanie skomplikowanych zarządzeń dewizowych.**

Sprawa ta oparła się wreszcie o Sejm w formie interpelacji. Po odpowiedzi ministerjum skarbu na interpelację, sprawa wyjaśniła się całkowicie.

W praktyce — jak wyjaśnia w odpowiedzi na interpelację ministerstwo skarbu — po pewnym czasie okazało się, że zarządzenia dotychczasowe wywołały **odwrotny efekt,** niż się spodziewano a mianowicie: legalni posiadacze walut, zamieszkali na prowincji, **bali się waluty przewozić** do większych miast z obawy zakwestjonowania ich w drodze i z tego powodu **zmniejszył się dopływ walut do banków i do Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej.**

Zarządzenia te były bardzo uciążliwe i krępujace dla ogółu obywateli, gdyż osoby nielegalnie handlujące obcą walutą, wykorzystały wywołany zarządzeniami brak efektów **i podnosiły ceny na walutę z godziny na godzinę, działając jednakże prawie nieuchwytnie.**

Banki dewizowe w braku materjału dla klijenteli swojej żądały przydziału walut z zapasów Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej, które nie były wystarczajace by można było przez dłuższy czas czerpać je w celu interwencyjnym. Bardzo prędko wytworzyła się dysproporcja **pomiędzy ceną walut,** oddanych przez Polską Krajową Kasę Pożyczkowa, a ceną, istniejącą w obrotach giełdowych.

Wywołana sytuacja zmusiła ministerjum skarbu do zrewidowania swego stanowiska w przedmiocie zagadnień walutowych i w rezultacie zostało ogłoszone rozporządzenie z dnia 27 lipca rb. (Dz. U. R. P. 1923 r. Nr. 74 poz. 582), mocą którego zasada ujeta w par. 1 rozporządzenia ministerjum skarbu z dnia 11 marca rb. została zmieniona w ten sposób, że **dozwolone zostało wszelkie posiadanie walut obcych i tylko zabronione są nielegalne tranzakcje walutą.**

Myślą przewodnią tego rozporządzenia było powodowanie takich warunków gospodarczych, by **ochronić posiadaczy walut od rewizji i zatrzymań, a jednocześnie umożliwić im dobrowolnie oddawanie walut Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej, bankom dewizowym i komisjonerom dewizowym.**

Protestujemy przeciw zasadzie.

O przydział ziemi osadnikom.

Grudziądz, 5 grudnia.

Na posiedzeniu sejmowem z dnia 30 listopada **uchwalono** — jak już donosiliśmy — nagłość wniosku posła ks. Kulika **w sprawie likwidacji majątków niemieckich.** W przemówieniu swem ks. poseł poruszył żywo nas obchodzące stosunki na kresach zachodnich.

Należy stwierdzić **ogromne niezadowolenie społeczeństwa ze sposobu, w jaki ziemia wykupiona od osadników niemieckich, została przydzielana.**

Istotnie, trudno zrozumieć, dlaczego ziemia, która oddana we właściwe ręce l u d z i f a c h o w y c h, rolników ze zawodu, w szczególności b e z r o l n y c h, mo-

gła była w znacznym stopniu **podnieść produkcję kraju** i dać warsztat pracy ludziom pozbawionym innego zarobku — dlaczego ziemia ta została przydzielona **ludziom, mającym dochody skądinąd, i siłą rzeczy nie mogącym poświęcić się wyłącznie pracy na roli.**

Nie kwestjonujemy zasług, położonych Ojczyźnie przez gen. Szarotę, Błeszczyńskiego, Piżerskiego, Piskora i innych.

Protestujemy jedynie przeciw zasadzie, która z majątków, odebranych Niemcom, **czyni źródło szafowania zasługami wojskowemi.**

Ziemia, oddana pozbawionym roli fachowcom-rolnikom, którzyby **własnoręcznie ją uprawiali** i dla których byłaby **jedynem źródłem dochodu,** a nie środkiem spekulacji — **przyniosłaby o wiele więcej korzyści dla kraju.**

Tymczasem w stanie obecnym znaczna część tej ziemi niejednokrotnie leżała odłogiem.

Nie należy absolutnie wyłączać wojskowych przy wydzielaniu ziemi — chodzi jedynie o to, **„aby przy tem forytowaniu wojskowych nie cierpieli inwalidzi, małorolni i bezrolni.“**

— RADA NACZELNA CHRZEŚC. DEMOKRACJI zbiera się dziś ponownie na dwudniowe w Warszawie obrady, kontynuując przerwane 18 i 19 listopada obrady.

Położenie jest poważne. Stoimy w przededniu rozstrzygających zagadnień. Sprawy finansowo-walutowe, gospodarcze, delikatna sprawa dóbr martwej ręki (dóbr duchownych) itd. są przedmiotem nietylko gorącej dyskusji, ale od skierowania ostatecznej uchwały w tę lub ową stronę, zależy w wielkiej mierze najbliższy okres naszego położenia nietylko wewnętrznego. Górująca bowiem nad wszystkiemi innemi sprawa sanacji skarbowej, związana z nią stabilizacja marki, jest zagadnieniem nietylko polityki wewnętrznej, ale i oddziaływającem na stosunki nasze w polityce zagranicznej.

Nie chcemy być przewidującymi. To jedno możemy atoli stwierdzić, że od stanowiska Chrześc. Demokracji zależy w wysokiej mierze los p. Ministra Kucharskiego na jego stolcu skarbowym. Dziś o jego politykę walka toczy się namiętna.

Rada Naczelna wysłucha odpowiednich referatów (istnieje nawet możliwość, że minister Kucharski bezpośrednio wobec niej wypowie), a następnie w całym spokoju i bez żadnych uprzedzeń, a tylko pod kątem dobra państwa poweźmie swe uchwały, decydujące i dla klubu poselskiego.

Poza temi zagadnieniami natury ogólno- i państwowo-politycznej poważną część obrad zajmą sprawy organizacyjne, połączone z wyborem nowego prezesa stronnictwa (dotychczasowy — jak wiadomo — ustąpił dla choroby) oraz całego zarządu.

Obradom życzymy owocnego wyniku nietylko w imię przekonań naszych partyjnych, ale w imię interesów i dobra państwa i narodu, interesów, na straży których Chrześcijańska Demokracja stać będzie stale, otwarcie, niezłomnie i twardo. —

O nietykalność poselską.

Sprawa wydania sądowi posłów: **Bobrowskiego, Marka i Stańczyka,** od dłuższego już czasu zajmuje umysły i wywołuje gwałtowną polemikę na łamach pism warszawskich.

Jak wiadomo, Konstytucja nasza głosi, że „przez cały czas trwania mandatu posłowie **nie mogą być pociągani do odpowiedzialności karno-sądowej, karno-administracyjnej i dyscyplinarnej,** ani pozbawieni wolności bez zezwolenia Sejmu.“ — Artykuł ten komentuje p. Wł. Konopczyński na łamach „Gazety Warsz.“ w obszernej rozprawie, powołując się na podobne ustawy w konstytucji angielskiej i francuskiej.

Anglja, kraj, gdzie parlamentaryzm rozwijał się najwcześniej i przybrał najbardziej racjonalne formy, posiada ustawę, na mocy której członkowie parlamentu są wolni od aresztu; istnieją jednak całe kategorje przestępstw, **za które posłów karać wolno.**

W roku 1831 komitet nietykalności stwierdził jako zasadę obowiązującą wszystkich uprzywilejowanych (a więc i członków parlamentu), że:

> **„na przywilej nie można się powoływać, gdy chodzi o zbrodnię, ściganą z urzędu.“**

W ciągu wieku XIX zdarzało się nieraz, iż posłów parlamentu angielskiego pociągano do odpowiedzialności sądowej. Dzieje się tak w kraju, który obok parlamentaryzmu stworzył najpoważniejsze na świecie sądownictwo.

We Francji od czasów Wielkiej Rewolucji utrzymuje się prawo, które głosi, że posłów, schwytanych na **„gorącym uczynku“ aresztować wolno;** natomiast tym, którym prokurator dopiero wytacza proces, przysługuje prawo nietykalności, **jednak nie przez cały czas trwania mandatu, a tylko przez czas trwania sesji.**

W przerwach pomiędzy sesjami **„nietykalność“ przestaje obowiązywać**

A u nas?

Na jednem z ostatnich posiedzeń Sejmu zabierali głos pp. Brodacki (Piast) i Liebermann (P. P. S.)

Pierwszy twierdził, że wprawdzie wystąpienia p. Marka przed tłumem w Krakowie bywały „ubolewania i potępienia godne“, to jednak wobec tego, że każde swe przemówienie p. Marek zakończył nawoływaniem do „spokoju“, — nie należy zezwolić na wydanie go sądom.

P. Liebermann idzie dalej: uważa on materjał obciążający p. Marka za zbyt „kruchy“, aby można było na nim opierać jakiekolwiek decyzje.

Pozostawiamy do rozstrzygnięcia Czytelnikowi, czy „kruchym“ jest ten materjał, nasiąkły krwią pomordowanych. —

Nam chodzi jedynie o rozważenie, czy praktycznie ustawa o „nietykalności“ posłów jest z punktu widzenia zwykłego śmiertelnika moralna?

Przypuśćmy, że p. Marek nie należy do żadnego większego stronnictwa.

Przypuśćmy dalej, że popełnił on jakieś przestępstwo istotnie błahe.

Nie posiadając atoli obrony w Izbie, musiałby on w razie wytoczonego mu przez prokuratora procesu siłą rzeczy być wydany sądom...

Przypuśćmy, że p. **Marek** jest członkiem stronn., posiadającego w Izbie poselskiej zdecydowaną większość. Tenże p. Marek (przypuśćmy) popełnił jawny mord i schwytany został na gorącym uczynku. Na zadośćuczynienie sprawiedliwości musielibyśmy wówczas czekać przez lat 5. t. j. czas trwania mandatu poselskiego.

Nonsens takiego postępowania „karnego“ narzuca się sam przez się i dlatego niewidzimy potrzeby udowadniania, że procedura takiego postępowania jest w istocie nonsensem.

A jednak p. **Marek jest wolny,** a krakowskie mordy służą mu jako pewien rodzaj aureoli smutnego bohaterstwa.

(f—i.)

Z ostatniej chwili.

Beznadziejne położenie Niemiec

Wielka mowa kanclerza Marxa.

Berlin, 4. 12. (Pat.) Przewodniczący parlamentu, Loebe otworzył dzisiejsze posiedzenie o godz. 3 min. 30. Jako pierwszy zabrał głos kanclerz Marx.

Wyraził on ubolewanie

z powodu zbyt **długiego trwania kryzysu gabinetowego,** co odbiło się niekorzystnie na sytuacji politycznej i finansowej Niemiec.

W obecnej tragicznej sytuacji kraju — zaznacza kanclerz —

nie będę walczył specjalnie

ani z prawicą, ani z lewicą, ale stanowczo wystąpię przeciw tym, którzy narodowi niemieckiemu bądź **gwałtem,** bądź chytrością chcą odjąć jego jedność.

Cała uwaga rządu, a także partji politycznych winna być zwrócona na wydźwignięcie Niemiec

z przepaści finansowej,

w którą stoczyły się na skutek nieszczęśliwego wyniku wojny.

Były kanclerz Stresemann nazwał obecne położenie Niemiec beznadziejne.

Zdanie to było bardzo krytykowane, jednakże zdaniem mojem — zaznaczył Marx — Stresemann miał rację.

Naród niemiecki powinien

zdać sobie sprawę, **że finansowe i ekonomiczne siły kraju rzeczywiście są bliskie zupełnego wyczerpania.**

Rząd uczyni wszystko, co będzie w jego mocy, aby opanować trudności, nie potrafi jednak spełnić swego zadania, o ile nie spotka się z należytem zrozumieniem sytuacji ze strony narodu.

Program nowego kanclerza Rzeszy.

Berlin, 4. 12. (Pat.) Rada państwowa odbyła dziś publiczne posiedzenie. Nowy kanclerz przedłożył swój **plan współpracy rządu z poszczególnemi państwami związkowemi i z radą państwa.**

Następnie przedłożył kanclerz projekt ustawy o nadzwyczajnych pełnomocnictwach, który rada państwa przyjęła potrzebną większością ⅔ głosów.

Przeciwko ustawie o nadzwyczajnych pełnomocnictwach głosowali przedstawicele **Saksonji, Brunszwiku i prowincji nadreńskich.** Od głosowania powstrzymali się przedstawiciele Turyngji i Bawarji.

Groźba rozwiązania parlamentu niemieckiego.

BERLIN, 4. 12. (PAT). Frakcje parlamentarne odbywają narady, mające na celu zapobieżenie rozwiązaniu parlamentu.

Ludendorff i Hitler staną przed t. zw. sądem ludowym.

Monachjum, 4. 12. (Pat.) **Proces** przeciwko Hittlerowi, Ludendorffowi i innym uczestnikom zamachu listopadowego rozpocznie się prawdopodobnie **dopiero w styczniu roku przyszłego.** Proces toczyć się będzie **przed** t. zw. sądem ludowym.

Turcja grozi Bolszewji.

Konstantynopol, 4. 12. (Pat.) **Rząd angorski wystosował energiczną notę do rządu sowietów, żądającą zaniechania agitacji w Turcji, zaznaczając, że w przeciwnym razie Turcja będzie zmuszona zerwać stosunki z Moskwą.**

Urzędnicy otrzymają pełne pobory

jak przewiduje ustawa z dn. 9 paźdz. 1923.

Warszawa, 4. 12. (Pat.) Prezes Rady Ministrów w porozumieniu z p. ministrem skarbu wydał **ogólne zarządzenie** do wszystkich ministrów, zmierzające do zrealizowania **ustawy z dnia 9 października 1923 r. o uposażeniach funkcjonarjuszy państwowych i wojskowych, polecając spieszne dokonanie wypłat ewentualnych różnic, jakie przysługują funkcj. państw. z tytułu wprowadzenia w życie nowej ustawy uposażeniowej za okres czasu od 1 października do chwili obecnej w porównaniu z faktycznie pobranemi przez nich w tym samym okresie czasu uposażeniami, obliczonemi podług dawniejszych przepisów uposażeniowych.**

Polska wytwórczość filmowa.

Grudziądz, 5 grudnia

Polska wytwórczość filmowa **acz znajduje się w stanie** zarodkowym, jednakże już czyni ogromne postępy w technice, a niektóre filmy co do jakości nie ustępują produktom zagranicy.

Sam fakt, że polskie siły artystyczne, aktorzy filmowi są cennym i poszukiwanym materjałem na rynku światowej produkcji filmowej, dowodnie świadczy, że w Polsce, siłami **krajowemi** można dojść do szczytu doskonałości w dziedzinie sztuki kinematograficznej.

Poważnym krokiem naprzód w sztuce kinowej u nas w Polsce, jest Polska wytwórnia filmowa w Poznaniu, subsydjowana przez Polski Bank Handlowy.

Wytwórnia ta, postawiona na stopę europejską jest pierwszym wielkim krokiem w zaniedbanej u nas dziedzinie przemysłu kinowego.

Brawurowym, rzec można, produktem tej wytwórni jest film p. t. „Bartek Zwycięzca“, oparty na tle noweli Sienkiewicza.

Obraz ten przedstawia z wielką siłą i plastyką gehennę cierpień i prześladowań chłopa polskiego na jego ziemi ojczystej za czasów ucisku pruskiego.

Film ten, wykonany w całości siłami polskimi, jest pierwszym produktem nowego przedsiębiorstwa polskiego, które wzięło sobie za zadanie podniesienia poziomu **polskiej** wytwórczości filmowej, a które opiera się na kapitałach wyłącznie **polskich.**

Jeszcze w sprawie masła.

Grudziądz, dnia 5 grudnia

Nawiązując do artykułu naszego p. t. „U nas inaczej...“ a traktującego o różnicy w cenie masła między Toruniem a Grudziądzem, na podstawie informacji zasięgniętej u źródła poważnego, możemy stwierdzić, że istotnie w ubiegłą sobotę **w Toruniu masło kosztowało od 420 do 450.000 marek za funt w mleczarniach a także i na rynku.**

Dziś cena w Toruniu podskoczyła do **800.000 mk.,** (u nas natomiast 900—950 tys.) wskutek masowego wykupywania masła przez przekupniów.

W związku z tym w Toruniu nastąpił na skutek zarządzeń władz miejskich cały szereg **aresztowań.**

Echa zajść krakowskich.

Dotychczasowe wyniki śledztwa

„Rzeczp.“ donosi, że śledztwo w sprawie krwawych zajść wstępuje w fazę konkretyzacji poszczególnych faktów. Ze względu na olbrzymi materjał dowodowy, przydzielonych ma być jeszcze dwóch sędziów śledczych, zaś do pomocy prokuratorowi Schwarzowi przydzielony został prk. Hubel z G. Śląska.

W ostatnich dniach odprowadzono do więzienia dalszych 6 osób, oskarżonych o współudział w walkach ulicznych.

Prokuratorja prowadzi dochodzenia przeciwko urzędnikowi pocztowemu Kornickiemu o zbrodnię gwałtu publicznego.

Komenda wojskowa nadesłała do Prokuratorji listę strat, według której zabitych jest 13 żołnierzy i oficerów, 44 ciężko rannych, a 59 lżej. Straty w koniach wynoszą 39zabitych i 79 rannych.

Uczczenie pamięci śp. rotm. Łucjana Bochenka.

W gazetach krakowskich pojawiła się następująca odezwa:

Grono przyjaciół śp. Łucjana Bochenka, rotm. 3. p. ul., zamierza utrwalić zacną pamięć tego dzielnego żołnierza, wiernego syna Ojczyzny, tablicą pamiątkową w kościele św. Anny w Krakowie.

Nie wątpimy, że sprawa ta wywoła szczery oddźwięk w sercach wszystkich tych, którzy go znali i cenili.

—** **Towarzystwo Sportowe „Olympja“.** W piątek dnia 7 bm. o godzinie 8wieczorem odbędzie się miesięczne zebranie Towarzystwa w hotelu Kellas'a, na które przybycie wszystkich członków ze względu na ważne sprawy jest konieczne. Zarząd.

O sprowadzenie zwłok Henryka Sienkiewicza do kraju.

Prochy wielkiego męża winny spocząć w Panteonie narodowym na Wawelu.

Grudziądz, 5 grudnia.

Sprawa sprowadzenia do kraju zwłok genialnego pisarza polskiego, Henryka Sienkiewicza, które dotychczas spoczywają na obcej ziemi, — stała się znowu aktualną.

Sprowadzenie zwłok tych do kraju było jednomyślnem pragnieniem narodu od chwili otrzymania pierwszej żałobnej wieści z Vevey. Ówczesne warunki polityczne — wojna i zajęcie Polski przez okupantów, nie pozwoliły myśli tej zrealizować.

Trumna ze zwłokami Sienkiewicza dotychczas jednak spoczywa wpodziemniach kościelnych Vevey.

Z ramienia kasy literackiej w Warszawie powstał w swoim czasie komitet pod przewodnictwem Stanisława Libickiego. który miał się zająć sprowadzeniem zwłok do kraju. Miejsca, gdzie zwłoki w kraju spoczną, dotychczas nie ustalono.

W ostatnich czasach rodzina po zmarłym wielkim pisarzu zwróciła się nadto do prezesa krakowskiej Akademji Umiejętności, prof. Kazimierza Morawskiego z prośbą o zajęcie się zrealizowaniem projektu.

Można wyrazić nadzieję, iż **akcja ta pójdzie obecnie w szybszem tempie.**

Zwłoki wielkiego pisarza powinny spocząć na Wawelu.

Kto w szeregu pokoleń umiał budzić i podtrzymywać ducha narodowego umiał rozpalać entuzjazm i stworzył dzieła, które długo będą źródłem miłości Ojczyzny, człowiek taki jest godzien spocząć obok królów polskich.

Adwent.

Grudziądz, 4 grudnia.

Od kilku dni mamy już czas adwentowy. Rozpoczął się on dnia 2 grudnia, jako pierwszą niedzielę po św. Andrzeju.

Zarazem nastał nowy rok kościelny.

Podczas adwentu odprawiają się, jak wiadomo, msze św. przed wschodem słońca, zwane „Roratami", w niektórych kościołach codziennie, w innych dwa razy w tygodniu.

Odprawienie Roratów przed świtem oznacza wybawienie ludzkości z ciemności błędów i występków, w jakich przed narodzeniem Chrystusa pogrążone były narody świata.

Na ołtarzu pali się siedem świec, z których góruje środkowa, symbolizująca Najśw. Pannę Marję która, podobnie jak jutrzenka poprzedza wschód słońca, wyprzedziła przyjście na świat Pana Jezusa.

Z dnia.

Św. Mikołaj.

Prastary, sięgający w zamierzchłe czasy zwyczaj, urządzania dzieciom pod egidą św. Mikołaja uroczystości, podczas której rodzice i krewne obdarowują swe „ślicznotki", zawitał i do Grudziądza.

I oto dziś na sali Hotelu Warszawskiego zjawi się przypieczony siwizną powagi św. patron dzieci Mikołaj w otoczeniu aniołków i . . . czarnego prościutko z piekła, czarnego jak smoła, djabełka.

Dzieciom oczka z radości goreją, może dostaniemy coś od świętego staruszka, a może . . . przyjdzie i owemu czarnemu djabełkowi podarować wam czarną rózeczkę . . .

Zg.

Zygzaki.

Urwał się guzik...

Roztargnienie jest nie tylko przywilejem profesorów matematyki i fizyki.

Zdolność zapominania o drobiazgach codziennego życia w wysokim stopniu mają rozwinięta i muzycy, oraz wszystkie umysły które szybują w regjonach nadziemskich.

Jest np. koncert.

Publiczność denerwuje się oczekiwaniem. Artysta lub artystka zasłabła, lub jaka inna przeszkoda stoi na drodze do rozpoczęcia koncertu. Audytorjum gubi się w domysłach i już zaczyna chrząkać, tupać, krzywić się, gdy w tem...

Od czegóż pomysłowy impresarjo!

Wchodzi taki jegomość na estradę i oznajmia:

— „Z przyczyn od Dyrekcji niezależnych, naszemu wirtuozowi urwał się guzik i poszedł do hotelu. skoro wróci koncert się rozpocznie; zaco publiczność przepraszam".

Skutek jest warjacki, bo sala wybucha homerycznym śmiechem

Nic się wprawdzie nie stało, koncert za chwilę się rozpoczął, ale mogłoby się stać gorzej, gdyby tak wszystkie guziki naraz odmówiły posłuszeństwa.

Z tego zdarzenia płynie nauka dla wszystkich przedsiębiorców koncertowych, aby przed każdem przedstawieniem ubezpieczali garderoby artystów w Towarzystwie Ubezpieczeń od Nagłych a Niespodziewanych wypadków.

Warto zobaczyć, czy w sobotnim (8 grudnia) koncercie pierwszego barytona opery warszawskiej Boguckiego w auli gimnazjum żeńskiego, przedsiębiorca koncertowy skorzysta z doświadczeń swego poprzednika, który był bardzo dowcipny, ale zato mało zapobiegliwy i pomysłowy.

A. .. psik.

Wiadomości bieżące.

Kalendarz: Czwartek Mikołaja bisk. Wschód słońca 7.56 zachód 3.45. Wschód księżyca 5.14 zachód 311..

Służba wojskowa a wyjazd za granicę.

Mężczyźni do 50 roku życia muszą otrzymać zezwolenie P. K. U.

Według instrukcji min. spraw wojskowych, **każdy mężczyzna wyjeżdżający za granicę i zdolny do służby wojskowej. powinien zaopatrzyć się przedewszystkiem** przed podjęciem starań u władz cywilnych w **„zezwolenie" w swojej P. K. U.**

Zezwoleenia te PKU. będzie wydawać na zasadzie posiadanych przez siebie danych ewidencyjnych, przyczem instrukcja poleca. rozróżniać mężczyzn od 17 do 28 roku życia i od 28 do 50 (oficerów do 60).

Na tle walki z drożyzną.

Przeciw zbytniemu nagromadzeniu zapasów żywności.

Rozporządzenie min. spraw wewnętrznych **upoważnia władze administracyjne do przeprowadzenia spisu zasobów zboża i innych artykułów, jak cukru, tłuszczów, itp., wogóle przedmiotów pierwszej potrzeby.**

Wobec tego, że obecnie z różnych stron dochodzą wiadomości o niedostatecznej podaży zboża i **skargi na gromadzenie artykułów tych przez spekulantów,** władze administracyjne przystąpią w najbliższym czasie do **przeprowadzenia rewizji zgłaszanych zapasów zboża i innych artykułów.**

Pomorze w obronie dóbr kościelnych.

Z Pomorza nadeszły protesty z następujących miejscowości:

Z Pierwoszyna, powiat pucki; z Kruszyna, powiat brodnicki; z Brodnicy; z Pucka; ze Swarzewa. powiat pucki; z Polskiej Brzozy, pow. brodnicki; Grążawy pow. brodnicki.

—** **Teatr Miejski.** Dziś w środę wieczorem przedstawienie popularne ulubionego wodewilu „Trójka hultajska". Ceny do połowy zniżone.

We czwartek przedstawienie zniżkowe „Piosnki ułańskie" Sztuka ta zyskała dzięki doskonałej grze artystów ogromny sukces. Bony ważne.

W piątek. o godz. 5 popołudniu przedstawienie szkolne „Piosnki ułańskie".

W sobotę po raz pierwszy na naszej scenie, nie grana dotąd „Żabusia" z p. Kostecką w roli tytułowej. Sprzedaż biletów u p. Korzeniewskiego, Rynek.

—** **Odczyt o Moniuszce.** Dnia 7 b. m. o godz. 8-mej w auli Sem. Nauczycielskiego odbędzie się drugi z rzędu odczyt muzyczny. Prelegent prof Dawdowicz mówić będzie o Stanisławie Moniuszce. W programie ilustracyjnym przyrzekli udział W. P. Goralowa i jako akompanjator i odtwórca niektórych ustępów programu prof Tomaszewski

—** **Z Tow. Czytelni Ludowych.** Zebranie komitetu T. C. L. odbędzie się jutro w czwartek o godz. 7 30 w Muzeum. Na porządku dziennym sprawozdanie z akcji składkowej.

—** **Sprawozdanie z koncertu Franciszka Łukasiewicza**, ze współudziałem Stefanji Marynowiczównej, ukaże się w numerze jutrzejszym.

—** **Św. Mikołaj przybędzie dziś o godzinie 4-ej** do Hotelu Warszawskiego, aby grzecznej dziatwie grudziądzkiej przypomnieć, iż tam, w górze nad nią czuwa i dobre zachowanie wynagradzać potrafi — a więc kto ma grzeczne dzieci, niech z niemi przybędzie!

—** **Dla biednych miasta Grudziądza** złożył pan Mecenas Spitzer 10,000.000 mk.

—** **Z targu.** Na dzisiejszym targu sprzedawano masło po 900.000 mk., jaja 1 miljon mk. za mendel. mięso wieprzowe 300 000 mk. wołowe i baranina 240 -250.000 mk., kiełbasa 330—380.000 mk., smalec 600.000 mk. za 1 funt.

Mleko kosztuje 60.000 mk. za 1 litr.

—** **Za kradzież** aresztowała policja przedwczoraj Bron. Sobczaka, Pawła i Maksa Zurawskich oraz Bron. Krzymińskiego z Grudziądza, dalej Bernarda Wółkowskiego, stołowego z Komorska, w końcu Emmę Olszewską za kradzież i nielegalne przekroczenie granicy.

—** **Pierwszy bartyton opery warszawskiej,** wicedyrektor opery, Stanisław Bogucki, wystąpi raz tylko jeden w Grudziądzu dnia 8 grudnia w auli gimnazjum żeńskiego (róg Trynkowej i Małogroblowej).

Koncert ten wywoła niechybnie wielkie zainteresowanie tak ze względu na osobę, jako też i ze względu na bogaty program: —

Bliższe szczegóły przyniosą afisze.

—** **Konkurs na posadę inspektora szkolnego w Kościerzynie.** Władze szkolne ogłosiły konkurs na stanowisko zastępcy inspektora szkolnego w Kościerzynie.

—** **Pod uwagę instytucjom i towarzystwom oświatoywm.** Tow. Czyt. Ludowych w Poznaniu (Plac Wolności 18) poleca wszystkim komitetom T. C. L., instytucjom i towarzystwom oświatowym wypożyczalnię przezroczy, składającą się z przeszło 300 serji z działu religijnego, z historji i literatury, z krajoznawstwa, z przyrody, ze sztuki, z działu dla dzieci itd.

Na życzenie wysyła sie spis przezroczy

—** **Konfiskata „Berliner Illustrierte Zeitung" w Polsce.** Jak się dowiadujemy, toruńska prokuratorja skonfiskowała tygodnik niemiecki „Illustrierte Zeitung", zamówiony przez władze sowieckie w firmie Ullstein w Berlinie w ilości 500 000 egzemplarzy, które obecnie rozpowszechnia się na terenie Pomorza.

Jest to numer okazowy, zawierający na stronie tytułowej rysunek przedstawiający mężczyznę trzymającego tablicę z napisem: „Russland von heute".

Treść tygodnika poświęcona jest całkowicie sprawom Rosji sowieckiej, którą stara się w nadzwyczaj jaskrawy sposób wychwalać i wywyższać, a szczególnie panujący tam system społeczny.

Numer ten jest jeden z okazów propagandy komunistycznej w państwach ościennych a specjalnie w celu rozpowszechnienia tego rodzaju propagandy w granicach państwa polskiego.

—** **Krzyż zasługi wojsk Litwy środkowej.** M. S. Wojsk zezwoliło do czasu uregulowania przez Sejm sprawy odznaczenia „krzyżem zasługi wojsk Litwy środkowej" na noszenie przez wojskowych powyższego odznaczenia.

—** **W sprawie emerytów z b. armji zaborczych** W myśl rozkazu M. S. Wojsk. polecono prowadzić ewidencję oficerów emerytów b. armji zaborczych przebywających w granicach państwa polskiego i pobierających z tytułu obywatelstwa polskiego zaopatrzenie materjalne, **na podstawie praw nabytych w państwach zaborczych.**

Ewidencję tę mają prowadzić odpowiednie Komendy Uzupełnień na terenie w którym oficerowie ci stale zamieszkują. Przeprowadzenie tej ewidencji służyć ma jako ułatwienie dla szybszego wypłacania należnych emerytur.

—** **Nowe pismo wojskowe.** Departament I piechoty przystępuje z początkiem 1924 r do wydawania kwartalnika p. t. „Przegląd Piechoty". Rozkazy wojskowe nawołują oficerów do współdziałania w wydawnictwie tem przez zasilanie Przeglądu Piechoty swemi pracami z zakresu organizacji, walk i wyszkolenia piechoty.

Ruch towarzystw.

Tow. śpiewu „Moniuszko". Następna lekcja śpiewu odbędzie się w czwartek, dnia 6 bm. punktualnie o godz. 8-mej wiecz. w **„Hotelu pod Złotym Lwem".** [7336

Z całej Polski.

—** **TORUŃ. (Z tragedji miłosnych).** Przed kilku dniami na przedmieściu Jakóbskiem popełnił samobójstwo przez powieszenie się jeden z mieszkańców.

Powodem tego rozpaczliwego kroku był zawód miłosny i. . . . ruina finansowa.

Zakochał się on w młodej przystojnej kobiecie ofiarując jej jako człowiek całą rzecz serje biorąc całe swoje mienie.

Ona zaś zakochała się w jego dolarach a otrzymawszy je potroszę. kupiła dom. garderobę itp. Kochała go bardzo, lecz tylko tak długo, póki były dolary, skoro się wyczerpały swego amanta jak to mówią, puściła w kurs.

Biedak wziął sobie to tak do serca„ że powiesił się na pierwszem lepszem drzewie.

—** **GNIEW. (Nieszczęśliwy wypadek).** W tych dniach wydarzył się w Gniewie nieszczęśliwy wypadek.

Mianowicie staruszka 90-letnia, wdowa, niejaka Anna Śledź, mieszkająca przy ulicy Probostwo, wypadła przez otwarte okno z I piętra na podwórze, odnosząc ciężkie obrażenia, wskutek których dnia następnego umarła.

—** **TCZEW. (Tragiczny wypadek).** Werkmistrz warsztatów parowozowych Bernard Richard dostał się nieszczęśliwym sposobem pod koła nadjeżdżającego pociągu pospiesznego tranzytowego, które go zupełnie zmiażdżyły.

Z pod kół wydobyto bezkształtną, krwawą masę zabitego. Nieszczęśliwy był wzorowym pracownikiem kolejowym.

—** **MOGILNO. (Przypadkowe bratobójstwo).** U gospodarza Łowickiego w okolicy Mogilna wydarzył się okropny wypadek. W czasie nieobecności gospodarza w domu pozostali dwaj synowie i służba. Młodszy z braci bawił się nabitym rewolwerem. Starszy młodzieniec osiemnastoletni, widząc niebezpieczną zabawkę w rękach brata, odebrał mu ją i począł wyjmować naboje. Sądząc, że wyjął wszystkie kule, wycelował do brata i spuścił kurek. Rewolwer wypalił, a nieszczęśliwy młodzieniec zobaczył brata leżącego w krwi. Kula, gdyż przez nieuwagę pozostawił jeden nabój w rewolwerze, przeszyła młodszego brata na wylot, raniąc go śmiertelnie. Po krótkich męczarniach chłopak umarł. Sprawca zabójstwa wydziera sobie włosy i jest bliskim szaleństwa.

—** **POZNAŃ. (Ministrant świętokradcą).** Przytrzymano onegdaj wyrostka, który zamierzał sprzedać pozłacany kielich mszalny.

Podał on, że kupił go od znajomego, niejakiegoś Glapy, który w kaplicy p. hr. Skórzewskiej przy placu nowomiejskim pełnił zwykle funkcję ministranta. Młodocianego świętokradcę aresztowano.

(Zdziczenie wśród młodzieży). Na ulicy Dąbrowskiego grono wyrostków napadło wieczorem na spokojnie przechodzącego studenta Antoniego R. przyparło go do muru kamienicy, a następnie jeden z nich laską skaleczył mu głowę.

Po dokonaniu czynu swawolnicy uciekli, zostawiając nieprzytomnego na trotoarze ulicy.

—** **KATOWICE. (Magazyn broni w piwnicy).** Przechodzący ul. Głowackiego policjant usłyszał wystrzały, rozlegające się w piwnicy, należącej do Niemca Teodora Pisarka.

W wyniku rewizji znaleziono tam 5 karabinów typu rosyjskiego, 2 rewolwery bębenkowe 11 naboi do karabinów 15 naboi rewolwerowych oraz dwa zamki do karabinów.

Broń ta była zardzewiała i pochodziła prawdopodobnie z czasów plebiscytu. Pisarek będzie pociągnięty za nieprawne przechowywanie broni.

—** **Lew na ulicach Czerniowiec.** Z Czernowiec donoszą, że z menażerji miejscowej uciekł z klatki lew i zaczął spacerować po ulicach. Przechodnie ujrzawszy króla zwierząt, zaczęli kryć się po domach w wielkim popłochu. Lew jednak nie troszcząc się o nich wcale, w dalszym ciągu spacerował. Naraz nadjechało auto. Lew, ujrzawszy tego nieznanego sobie „potwora" zaczął uciekać. Schwytała go wreszcie w sieci wysłana z cyrku służba.

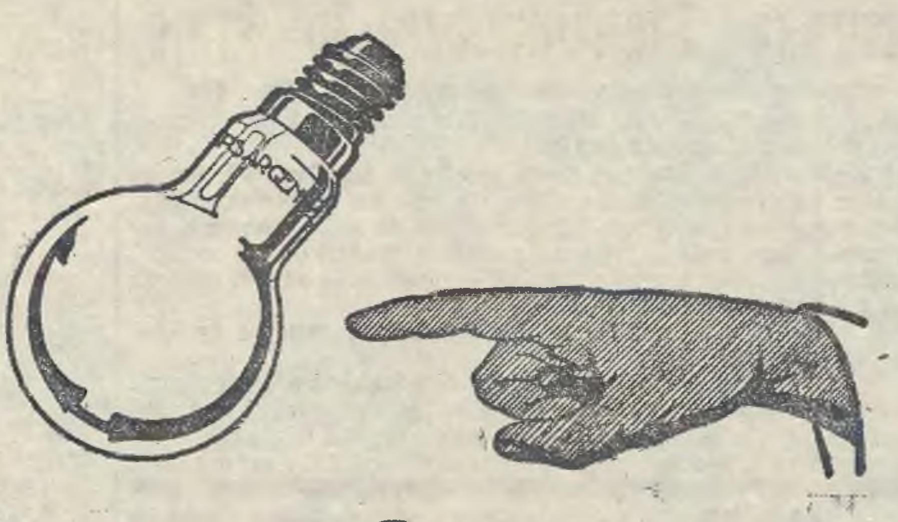
—** **Cenne wykopalisko pod Parmą.** Pod Parmą, we Włoszech, pewien włościanin, okopując drzewo, znalazł w ziemi skrzynię żelazną okręconą łańcuchem.

Przypuszczając, że może to być skrzynia z dynamitem, ukryta przez komunistów, sprowadził karabinierów, którzy skrzynię ostrożnie otworzyli. I oto okazało się, że skrzynia napełniona jest nie dynamitem, lecz monetami złotemi, wartości trzech miljonów lirów.

—** **Angielski statek z ładunkiem broni zatonął.** Sztokholmski „Tagensnyheter" donosi, że okręt angielski „Warhaw" zatonął u wybrzeży Szwecji. Okręt ten wiózł ładunek materjałów wojennych. przeznaczony albo dla sowietów, albo do Niemiec dla stronników Hitlera.

Drukarnia Pomorska Tow. Akc. Grudziądz.
Redaktor odowiedzialny Ludwik Łydko.

CHRONI WZROK,

OSZCZĘDZA PRĄD

PHILIPS ARGENTA

Obwieszczenia urzędowe władz miejskich.
Według prawa prasowego odpowiada za dział niniejszy nadsekretarz miejski Damsey Raszkowski w Grudziądzu.

Dotyczy cukru!

Wzywa się wszystkie przedsiębiorstwa i urzędy do natychmiastowego zgłoszenia u nas swych pracowników z podaniem ilości ich członków rodziny. Kto wezwaniu temu zadość nie uczyni, traci prawo do przydziału cukru.

Grudziądz, dnia 5 grudnia 1923 r.

Magistrat — Wydział Aprowizacji
Ratusz II. pokój nr. 8. [7342

Ogłoszenie.

Od dnia 7-go grudnia rb. obowiązuje następująca taryfa tramwajowa:

Linja Dworzec — ul. Lipowa 50.000 mk.
„ Pl. 23 Stycznia—ul. Chełm. 30.000 mk.

Miejskie Tramwaje, Elektrownia i Wodociągi Grudziądz. 7349

OBWIESZCZENIE.

Podwyższenie składek do ubezpieczenia inwalidów i na starość.

Na mocy Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 26. b. m. zostały od poniedziałku 3 grudnia 1923 r., składki tygodniowe do ubezpieczenia inwalidowego i na starość podwyższone i wynosić będą

108 000,— mk.

Pracodawcom nie wolno wlepiać za czas pracy po dniu 2 grudnia 1923 innych znaczków jak tylko znaczki nowe po **108 000,— mk.**

Znaczki dotychczas ważne wolno używać jedynie wtenczas i to najdalej w przeciągu następnych 6 miesięcy, jeśli chodzi o wniesienie opłaty za czas przed 3 grudnia b. r. Posiadający znaczki dotychczas obowiązujące mogą je na pocztach zamienić na znaczki nowe i to najdalej do 1 czerwca 1924 r. Po tym dniu stają się wszystkie dotychczasowe znaczki bezwartościowe i dalsze używanie ich jest karygodne.

Poznań, dnia 28 listopada 1923. [7347

Zarząd Ubezpieczalni Krajowej
(—) Wybieralski.

Szmaty czyste do czyszczenia maszyn kupuje w mniejszych i większych ilościach **Drukarnia Pomorska.**

Płacimy najwyższe ceny za

BRYLANTY

platynę, łom złota i srebra, zegarki, łańcuszki, pierścionki, sztyfciki do palenia

Stare szczęki mają bardzo wysoką wartość. Zęby pojedyncze z długim sztyfcikiem platynowym po 700.000 marek.

JACOBSON & PAPIER
Grudziądz, Plac 23 Stycznia nr. 28, II.

Hurtownia! — Detalicznie!

Kupuję wszelkie ilości:

żyta, pszenicy, jęczmienia, owsa, peluszki, wyki, grochu.

Zakup i odbiór odbywa się na magazynach moich przy natychmiastowej zapłacie po cenach dziennych.

Paweł Witkowski, Grudziądz
Plac 23-go Stycznia 4/5. Telefon 28 i 352

Oryginalne części zapasowe do centryfug
dla prawie wszystkich rodzaj dostarczają
Najdrowski i Ceraficki
Grudziądz, Chełmińska 1. Telefon 254. 7337

Wakują posady:
książkowego(ej) **kasjera** samodzielnego (ej) **elewa** [7339
Zgłosz. z podaniem referencji przyjmuje
Bank Mieszczaństwa Polskiego
Oddział w Grudziądzu.

PP. Kupcom

polecamy **„Głos Pomorski“** jako najskuteczniejszy organ do ogłoszeń
Przez tutejszych pp. Kupców
bardzo lubiany i popierany!

Teatr świetlny „ORZEŁ“ Variete

Dziś ostatni dzień II. serji FRYDERYK WILHELM I.
Z powodu wielkiego natłoku 2 przedstawienia — o godz. 6 i 8ej
Uprasza się o zwiedzenie pierwszego przedstawienia.

Od czwartku najnowszy film tego sezonu podług powieści **L. hr. Tołstoja „Żywy trup“** p. t.

„BIGAMJA“

Dramat życiowy w 6 aktach z współudziałem najlepszych artystów zagranicznych jak: **Alfred Abel, Margil Barnay, Reinhold Szyncel** i inni. 7348

Uwaga: W sobotę i niedzielę o godz. 2 przedstawienie dla dzieci

Sprzedaże

Palto męskie zimowe, piec żelazny, dwa łóżka, drzwi, okna, rura ołowiana wodociągowa, kamasze męskie nowe, gramofon sprzedam ul. Nadgórna nr. 20 1 piętro **gospodarz.** (8555

Pokojowy piecyk żelazny bardzo gustowny oraz inne rzeczy z umeblowania tanio do sprzedania. Zgłosz. do Głosu Pom. pod 8552.

2 piece z rurami na sprzedaż 8540 Lipowa 31, IV. p. lewo

Srutownik zwalc. 600 m/m długie do zapędu łokomobilą z dwiema tarczami jak nowy tanio sprzedadzą
Kujawski & Żak, Fabryka Maszyn i odlewnia żelaza Toruń. 7345

Zabawki dla chłopców i dziewcząt do spr. Toruńska 12, III lewo.

2 płaszcze dziecięce 8558 wózek dla lalki na sprz. Kościuszki 7a, III na l.

żarówki przepalone przyjmuje do naprawy **Bojanowski** Toruń, Piekary nr. 26. Telefon 349. [7245

Posady

Młoda, inteligentna **panienka** z lepszem wykształc., znająca szycie, **poszukuje zaraz posady** jako bona, oboj. gdzie. Zgłoszenia uprasza się przesłać pod nr. 8554 do Głosu Pomorskiego.

Poszukuje się na wieś sługę gminnego 7340 który umnie czytać i pisać po polsku i po niemiecku, może być inwalida. Wynagrodz. podług umowy. Zgłosz. z świadectwami przyjmuje **do 15-go bm.**
Sołectwo Pastwisko
Żonaci i osobiste zgłoszenia mają pierwszeńst.

Pomocnika malarskiego 7343 obeznanego z napisami godeł firmowych poszukuje na stałe stanowisko **P. Marschler** Plac 23 Stycznia 18.

Tokarka używana, w dobrym stanie 120 cm. długa, mocno budowana **do sprzedania.**
Butowski, Bydgoszcz
Dworcowa nr. 80. 7346

Kupimy 7252
motor gazowy
od 6—8 k. p.
Chełmża, Towarz. Akcyjne «Pomowin»

Baczność Członkowie!!!
W sprawie rozdziału cukru
z przydziału miastowego upraszamy się zgłaszać w naszem biurze **przy ul. Mickiewicza 9.** celem otrzymania kartki na cukier. Należy przynieść z sobą dokumenty stwierdzające ilość członków rodziny.
„Zgoda“ Spółdzielnia Spożywców.
Biuro czynne od 9—1 i 3—6.
Sklepy w Grudziądzu: **Grobiowa 47 | Mickiewicza 9.**

Pomocnika fryzjerskiego poszukuje natychmiast **Teske, Grudziądz,** Józefa Wybickiego 35.

Kasjerkę i ucznia który już był w nauce, władając. językiem polskim i niemieckim, poszukuje natychmiast
F. Dumont,
wł. Paweł Muszyński
Grudziądz, Lipowa 5, róg Koszarowej. [8560

Ucznia poszukuje **Cybulski.** mistrz stolarski, **Radzyn,** p. Grudziądz,

Dzierżawy

Poszukuje się od zaraz lub 1-go stycznia **DZIERŻAWY**
piekarni
Zgłoszenia do Głosu Pomorsk. pod nr. 8554.

Mieszkania

Poszukuje się mieszkania 3—4 pokoj. do wynajęcia od zaraz lub 1 stycznia 1924 r. za wysokiem wynagrodzeniem. Pożądane około Placu 23 Stycznia. Zgłoszenia pod nr. 7341 do admin. Głosu Pom.

Wynajmę mieszkanie 3-4 pokojowe w pobliżu ulicy Ogrodowej lub **ZAMIENIĘ** na takież **mieszkanie w Płocku.** Oferty przyjmuje Adm. Głosu Pomorskiego pod nr. 8556

Poszukuję **dwuch pokoi umeblow** od zaraz. Zgłoszenia do Gł. Pom. pod nr. 8557.

Zguby

Torebkę ręczną czarną lakierowaną, 5 graniastą **zgubiono** we wtorek około godz. 4-tej, z ulicy Groblowej do Sienkiewicza. Łask. znalazca zechce oddać w adm. Głosu Pom.

Ożenki

Kupiec samodzielny, w średnim wieku, właściciel dobrze prosperującego interesu, **poszukuje** na tej drodze **znajomości pań** w celu matrymonialnym. Panie ze szlachetnym charakterem i z odpowiednim majątkiem zechcą swe zgłoszenia przesłać pod nr. 8559 do admin. Głosu Pomorsk.

Różne

PAN który w ostatni piątek przy rozliczeniu w P. K. K. P. Grudziądz **odebrał 9.000.000 mk. zawiele, został poznany** i będzie łaskaw takowe zwrócić. w przeciwnym razie pociągnięty będzie do odpowiedzialności sądowej. [7344
W. Leopolt, Chojnice, Dworcowa 3.

PAN ppor. jadący pociągiem wieczornym, dnia 26 listp. z Torunia do Grudziądza z dwiema paniami, które wysiadły w Kornatowie, zechce łaskawie donieść o swoim pobycie do skrzynki listowej Poczta Chełmno pod Nr. 104. [8555a